

מיכתבים

לרשויות המקומיות (החרדים כבר מתכוננים, העולם הזה 7.12.88).

היריעה שפורסמה בעולם הזה כאילו אלפי חרדים... מתכוננים להחליף את כתובותיהם ולהצביע בערים הגדולות ולא במקומות מגוריהם... בטעות יסודה:

● מניין בלישכות מינהל-האוכלוסין במישר-הרפנים עולה, כי בהשוואה לחודשים אחרים, או לשנים קודמות, אין בהן כל תנועת-יתר.

● כל שינוי — וזה העיקר — שנעשה בימים אלה, במטרה להחליף כתובת לשם שינוי מקום-הצבעה, אינו תקף ואין לו שום משמעות. כי פיני-קס-הבחירות שהיה תקף לבחירות לכנסת ה-12, ונכנס לתוקפו ביום 31.8.88, חל גם על הבחירות לרשויות המקומיות, שיתקיימו בתאריך 28.2.89, וכל שינוי לאחר תאריך 31.8.88 אינו תקף ואין לו כל משמעות.

טובה אלינסון, הרובות, משרד-הפנים, ירושלים

(המשך מעמוד 3)

אם כל מיני „אנשי העולם הגדול“, כפי שמרספר על אותה ארוחת-ערב, שבה השתתפו „המבולטים שבאנשי העסקים והחברה בישראל“, נהנים, באחרונה, לגלגל את שפת האדיש על לשונם, ובהתחשב בכך שגם הטלוויזיה מצאה לנכון, בימים אלה, להקדיש רקות יקרות לרימוס אוילי של הוראת האדיש בבתי-ספר תיכוניים בארץ (כאילו השפה הערבית אינה הרבה יותר חיונית לילדים יהודיים בישראל), אני מבקש להתגדר בפניה הצנועה שלנו, וקורא לאחיי הספרדים, עורו, הספרדים!

הבה ונחדש גם אנחנו — לפי העיקרון של אם כבר, או כבר — את כבודה של שפתנו מדורית דורות, הלא היא שפת האדיש.

אם הם רוצים להחיות את האדיש, אנחנו נחיה את האדיש, שפה שכל ספרדי טהור יכול להתגאות בה. **אלי עזיאל,** ירושלים

לשון בגינית

על ניסוח יוצא-דופן (הנדון), העורלם הזה 28.12.88.

מנחם בגין אמנם מסתגר בדירתו ברחוב צמח בירושלים, אבל רוחו, כנראה, עדיין מאור איתנו. אפילו עורך העולם הזה עדיין שבו בקסם לשונו וניסוחיו יוצא-הדופן של מנחם בגין.

בגין דיבר פעם, בעת המצור על כיריות, על ראשי אש"ף, כעל אברעמאר ואברעייד וכל „האבריים“. עכשיו בא עורך העולם הזה, וכאשר הוא כותב על ראשי מחתרות קטנות הנכשלים כראי-מיריות הוא מביא לדוגמה את כריגורא, בר-כוכב, ועוד כמה ברי"ם.

הנס של שמיר

על נסיגת יצחק שמיר מן ההתייבויות הקיצוניות לחרדים (הנדון), העולם הזה 14.12.88.

ההתחרדות היא מחלה מידבקת. אני מודה ומתוודה שנדבקתי, במקצת. לא השפכתי, חלילה, חרדי, אבל בכל זאת החלטתי, בשבוע האחרון, לשבח אל המקורות — ישר לסידור התפילה, שבאחד מעמודיו הראשונים מצויה ברכת הנומל, ואם כי זאת ברכה, שכלשון הסידור, „ארבעה צריכים להודות“: יורדיים שעלו ממנו לגמרי; הולכי-מירכרות שהגיעו ליישוב; מי שהיה חבוש בבית-האסורים על עסקינפשות ויצא מהצרה

העיתונאים המוכשרים, הרי הרמה מוכרחה להירדור, עד שכל צעיר בעל ניטחון עצמי הופך כדלילה לעיתונאי גא, בעל חתימה, אף שאינו יכול לחבר מישפט עברי בלי שגיאות. (ועיני, שפה של החברה.)

עיתונים בחינם

בד בבד עם תופעה זו התפתחה תופעה הנימנים.

משמע: הקוראים לא נדרשים עוד לשלם כער השרות החשוב הניתן להם, אלא מקבלים את העיתונים בחינם. ציבור גדול התרגל למחשבה שכן צריך להיות, שזה מגיע לקורא.

יש כמה חינמנים טובים מאוד, מבחינה עיתור-נאית, ויש הרבה חינמנים רעים מאוד. כולם תלויים במודעות. אחרים דמו למיכרות-זוהב. הצטמד קות שוק המודעות יאיים עליהם. מוספיה-החינם של שאר העיתונים מצביעים על אותו הכיוון.

יש כיום עורכים המאמינים שזהו תהליך בלי-תיהפך, ושכסופו של דבר יהפכו כל עיתוני-ישראל לחינמנים.

אנחנו, אנשי העולם הזה, טובלים מתופעה זו במיוחד. תמיד היתה קיימת אצלנו בעייה של חור-סריחם קיצוני בין מיספר הקוראים ומיספר הקוראים. כיום, רק חלק קטן מן הציבור הגדול, הלוט אחרי העולם הזה „מת“ לקרוא אותו מרי-שבוע, מוכן לגשת לקיוסק ולרכוש את הגליון. יש 10 קוראים נאמנים על כל גליון. מבחינה כלכלית, זהו אסון, הפוגע קשה ביכולתנו למלא את תפקידנו כפי שהיינו רוצים.

יחצנים

בכל מקום

התופעות האלה יצרו את הצרה הקרויה יחצנות. (לא כמיקרה אנחנו המצאנו את המילה הזאת, כשם שהמצאנו את המילה חינמנו.)

יש יחצנים ויחצנות הממלאים תפקיד חשוב וחיוני ביותר. הם עוזרים לאמנים, לפוליטיקאים ולאנשי-כלכלה להביא את ריבניהם לציבור בצורה המסודרת והמושכת ביותר.

אבל יש כיום ציבור גדול של יחצנים, ובעיקר יחצניות, המפריצים מידע וממלאים בו את העיתונים. זוהי תישפוכת בלתי-נלאית של דבריי-הבל, חלקם נכונים, חלקם מומצאים. עיתונאים עצלנים, האחראים למדורים המתאימים, פשוט לוקחים קטעים אלה כלשונם, מדביקים אותם ביחד ומעבירים אותם לרופס. מדורים שלמים, ולפעמים מוספים שלמים, מיוצרים בצורה זו, כשה-„עיתונאי“ משמש רק דוור בין היחצנית והרופס.

מי שמוציא כיום לשיק סחורה חרשה — ספר חרש, תקליט חרש, שרות חרש — אינו טורח עוד לפרסם את הדבר במודעות בעיתונים, למרות תשלום. הוא שוכר יחצנית בכמה אלפי שקלים, וזו מציעה את העיתונים בפירסומת מוסווית. עין מיקצועית מאומנת יכולה להבחין בחומר זה מיד, אך הקורא התמים אינו יודע שהוא קורא מידע מפוברק ובלתי-ימימון לחלוטין. לעורכים זה לא איכפת, כנראה, כי הם צריכים למלא עשרות עמודי-עיתונים, בתקציב זעום. הכל נהנים, שטח המודעות מצטמק והעיתונות יורדת לאשפתות.

אם העיתונות החופשית רוצה להציל את עצמה, מה לטובת עצמה ולטובת המדינה הדמוקרטית, עליה לערוך בקביעת אצלה — כפי שהיא דורשת ממוסדות רבים אחרים. אחרת יקרה אסון — לה ולמדינה.

א.א. א.א.

לויא י'ן?

שבועון אחד נגסר, אחרי שבזר הפסדים של מיליונים. כמה עיתונים חשובים מתנדבים על עיברי פי פחת של הפסדי-ענק, ועלולים ליי-פול לתהום. רוב העיתונים בארץ מפסידים כסף. לדעת הכל עומד המצב להירדור עוד ועוד, בגלל המשבר הצפוי בתחום המודעות המיסחריות.

זהו אסון למדינה. שום רמקורטיה אינה יכולה לתפקד בלי עיתונים בריאים, בעלי בסיס כלכלי איתן. בהיעדר בסיס כזה, יהיו העיתונים תלויים בממשלה ו/או בכמה מפרסמים גדולים. יהיה זה סוף העיתונות החופשית.

העיתונות החופשית אינה לוקוסוס. היא תנאי מוקדם לתפקוד המישטר הדמוקרטי על כל שלר-חותי. באין עיתונות כזאת, תישאר רק הקליפה של הדמוקרטיה, אך התולעים יאכלו את התוך.

לא הממשלה, לא הכנסת ולא בית-המישפט יוכלו להישאר מבשרים דמוקרטיים.

מי אשם במצב זה? העיתונים מאשימים את המצב הכלכלי במדינה. נדמה לי שהעיתונות צריכה להכיר בכך שחלק גדול מן האשמה רוכצת עליה עצמה.

כמות

במקום איכות

קודם כל, העיתונות התנפחה בשנים האחרות כול בצורה בלתי-סבירה.

נכתב שגדלה ההתחרות בין העיתונים, גדול ות-פח ניפחם. תחת להתחרות זה בזה על-ידי שיפור טיב העיתונים ורמת העיתונאים, ריבוי סקופים וגילויים בכל התחומים, התמקדה ההתחרות בעי-קד בהגדלת מיספר העמודים וריבוי „מוספים“. זאת היתה הדרך הקלה. הכמות על חשבון האי-כות.

כך צמחה ערימה שלמה של מוספים מכל הסר-גים, מיעוטם טובים, רובם בינוניים עד מגוחכים. אחד הצהרונים מייצר בשבוע 500 עמודים. זה מנפת, כמובן, את ההוצאות בצורה פרועה. זה גם מוריד את הרמה באופן אוטומטי. אם יש כעיתונות 100 עיתונאים מוכשרים ר100 מיש-רות עיתונאיות, הרי זה טוב. אם יש 100 עיתוני-אים מוכשרים 500 מישרות, הרמה יורדת. אם יש אלף מישרות שיש לאישי, מבלי שגדל מיספר

ברכת הנומל

ארבעה צריכים להודות. יורדי הים כשפלו ממנו לגמרי. ויולכי מדבריות כשינישו לישון. ומי שהיה מנוס כבית האסורים על עסקינפשות ויצא מהצרה לגמרי. ויולכי מדבריות כשינישו לישון. ומי שהיה מנוס כבית האסורים על עסקינפשות ויצא מהצרה לגמרי. ויולכי מדבריות כשינישו לישון. ומי שהיה מנוס כבית האסורים על עסקינפשות ויצא מהצרה לגמרי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, הנומל לחיבים טובות שגמלני כל טוב: אמן

ברכת „הנומל“

יורדיים, הולכי-מדבריות וחבושים בבית-האסורים

על ההליכה הזאת בעיקבות מנחם בגין אפשר רק לומר — ברמיזה (לא עלינו, בארמית טובה).

אלי הובברג, תל-אביב

סינחס פרידמן, פתח-תיקווה

סרין אינדיאני

על בדיחה אתנית (אנשים), העולם הזה 28.12.88.

מכיוון שהזמר-ברוך חופני כהן מצא לנכון להשמיע בדיחה תפלה, האומרת, כי התימנים שחורים „מפני שעושים אותם בחושך“, המסקנה המתבקשת היא שהסינים צהובים, מפני שעושים אותם בלילות-ירח (או לאור השמש), והאירופים לבנים, מפני שעושים אותם כשיורד בחוץ שלג. והשאלה שלי היא, אם כך, מתי עושים את האינדיאנים? אולי כאשר בני חווג עושים את שלהם על סרין אדום? **ציונה לוי,** נדרה

היורש הוא היהודי

על מוצאו היהודי של קאנצלר גרמני (תמרוקים), העולם הזה 28.12.88.

עורך מדור הסטוריה הושפע כל כך מהריון בשאלת מיוה יהודי, שעמדה בשבועות האחרונים ברומו של עולם, עד שגיייר, אמנם שלא כהלכה, את וילי ברנדט, קאנצלר גרמניה לשעבר, והודיע, לרגל יום-הולדתו ה-75, כאילו זורם בעורקיו דם יהודי.

אבל ברנדט לא העלה מעולם טענה כזאת. זה היה יורשו לתפקיד, הלמוט שמירט, שגילה פעם, בפגישה עם נשיא צרפת, פרנסוא מיטראן, כי סבו שלו היה יהודי. **חווה שוורץ,** תל-אביב

יש רק פינקס אחד

על תכונה חרדית לקראת הבחירות

השם ירחם

עוד על ראשי-תיבות צה"ל לייס (מיכתבים), העולם הזה 17.2.88 ו- (הלאה).

למי שעוסק בקביעת ראשי-תיבות צה"ל, אם יש אדם או גוף כזה, יש דימיון פרוע.

השבוע נתקלתי באחד הפירסומים של צה"ל בכתבה על ההכנות בבית-לחם לקראת חגי-המולד. אבל כנראה שבשבע האותיות לערב ה-24 בדצמבר זה יותר מדי בצה"ל, ולכן הכתיר, מי שהכתיר, את הכתבה הזאת בראשי-התיבות המקצרים מאוד (רק ארבע אותיות) — חמו"ל, במקום תגי-המולד. על זה כבר אמרו חז"ל: ר"ל (רחמנא ליצלן — השם ירחם).

אריה ברנע, רמת-גן

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מיספ-טיות או טכניות.

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: **רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458.** בשעת הצורך ניתן גם לשנות כתי-לפון — 232262 (03), בפקס-מיליה — 245242*3-972. מניי 2009, ובטלסק — 314667 IL RMYM.